

Den 18. juni 2007

Ministeriet for Fødevarer,
Landbrug og Fiskeri

Miljøministeriet

Notat om udlægning af randzoner langs målsatte vandløb og søer.

I pesticidplan 2004-2009 er det forudsat, at Folketinget en gang årligt gives en redegørelse for udviklingen i udlægning af randzoner langs målsatte vandløb og søer.

De arealer, der indgår i opgørelsen af randzoner fra Plantedirektoratet er braklagte arealer efter enkeltbetalingsordningen, arealer under MVJ-aftaler (miljøvenlige jordbrugsforanstaltninger) om etablering af sprøjtefrie randzoner samt arealerne, der dyrkes økologisk.

Redegørelsen for 2006 baseres i lighed med tidligere analyser på 4 telemålingsområder, hvor der foreligger en række data indsamlet med henblik på kontrol af overholdelse af enkeltbetalingsreglerne. Analyserne i telemålingsområderne har været gennemført i årene 2001-2006, og landstallene er baseret på ekstrapolation af forekomst af sprøjtefrie randzoner i telemålingsområderne. Dette betyder, at skønnene som hidtil er behæftet med en vis usikkerhed.

Analyserne for 2001-2006 viser, at det samlede areal med sprøjtefrie randzoner har ligget på nogenlunde samme niveau i årene 2001-2004, mens det i 2005 og 2006 viser en nedadgående tendens. Dette kan skyldes indførelsen af enkeltbetalingsordningen i 2005 med en højere grænse for udtagning (22,0 ha mod tidligere 17,62 ha) og en lavere udtagingsprocent (8% mod tidligere 10%). Nedgangen i det samlede randzoneareal i 2006 skyldes i stort omfang fald i bidraget for den økologiske produktion. Det skal bemærkes, at valget af telemålingsområder i 2006 medfører, at det opmålte økologiske areal er betydeligt mindre end i forudgående år, hvorfor opgørelse af randzonearealet knyttet til økologiske bedrifter er betydelig mere usikker i 2006 end hidtil.

Skøn over arealer udlagt som sprøjtefrie randzoner langs målsatte vandløb og søer

	2001	2002	2003	2004	2005	2006
Randzoner i alt, ha	9.240	8.330	7.620	8.690	7.580	6.310

Note: I 2005 og 2006 er medregnet randzoner fra udyrkede arealer langs målsatte vandløb og søer støttet via enkeltbetalingsordningen, fordi disse arealer i henhold til krydsoverensstemmelseskrav om god landbrugs- og miljømæssig stand ikke må tilføres plantebeskyttelsesmidler.

Det er skønnet, at de sprøjtefrie randzoner langs målsatte vandløb og søer i 2006 fordeler sig således, at ca. 4.490 er braklagt efter enkeltbetalingsordningen, at der på 18 ha er indgået MVJ-

aftale om etablering af sprøjtefrie randzoner, samt at der på ca. 1.800 ha er etableret sprøjtefrie randzoner som følge af, at arealerne dyrkes økologisk.

Der findes imidlertid også andre vurderinger af randzonearealet. Danmarks Statistik har således gennemført en spørgeskemaundersøgelse, hvor to af spørgsmålene omhandlede dyrkningsfri bræmmer langs vandløb og søer. Opgørelsen viser, at der i 2004 var 15.449 ha dyrkningsfri bræmmer langs vandløb og 1.820 ha. dyrkningsfri bræmmer langs søer. Der er ligeledes stor usikkerhed omkring disse tal, hvorfor opgørelsen ikke er offentliggjort. Opgørelsen er udelukkende gennemført i 2004.

Herudover er der også tidligere foretaget vurderinger af DMU. DMU har i 2001 vurderet det potentielle randzoneareal til mellem 26.000 og 35.000 ha. Datagrundlaget stammer dels fra markblokregistret, som indeholder agerjord i omdrift og dels på to kortlægninger i marken af eksisterende randzoner langs danske mindre vandløb. Det ene projekt er et samarbejdsprojekt mellem DJF og DMU under forskningsprogrammet ”Arealanvendelse – jordbrugeren som landskabsforvalter. Det andet er kortlægningen af randzoner under det statslige overvågningsprogram NOVANA.

Dette viser vigtigheden af at gennemføre det tværministerielle udredningsarbejde under Miljøministeriets ledelse, hvori en egentlig kortlægning af randzonearealet indgår.

I Pesticidplanen 2004-2009 er målet, at der i 2009 skal være etableret 25.000 ha sprøjtefrie randzoner.